

Inclusief

Voor het **Centraal Planbureau** constateert Zwaneveld een inconsistentie in de toepassing van btw in kosten-batenanalyses. Het is gebruikelijk om kosten exclusief btw te waarderen en baten inclusief. De auteur schrijft dit toe aan de gangbare redenering dat btw-overdrachten wegvallen in welvaartsanalyse omdat de overheid de btw-kosten van een project uiteindelijk weer terugkrijgt. Dit klopt wel volgens de auteur, maar hij voegt daaraan toe dat de overheid de investeringskosten uiteindelijk moet verhalen op belastingplichtigen. Zij hebben niet alleen minder te besteden, maar de overheid loopt ook btw-inkomsten mis over het door belastingplichtigen niet bestede bedrag. Vandaar dat de onderzoeker voorstelt om ook de kosten in mkba's inclusief btw te waarderen.

Zwaneveld, P.J. (2011) De btw in kosten-batenanalyses. *CPB Notitie*, 27 juni.

Metalektro

Breugel *et al.* onderzoeken namens het **ROA** ontwikkelingen op personeels- en arbeidsmarktgebied in de Nederlandse Metalektro. Het aantal vacatures in de sector nam in 2010 langzaam toe. Met name in de machinebouw, transportmiddelen en elektrotechniek werd het personeelsbestand uitgebreid. In de tweede helft van 2010 werden er duidelijk meer flexibele arbeidskrachten aangenomen in de Metalektro. Er is echter nog geen stijging van het aantal vaste contracten waargenomen. In 2010 volgde 57 procent van de vaste werknemers, 24 procent van de tijdelijke werknemers en 10 procent van de uitzendkrachten in de Metalektro een of meer trainingen of cursussen.

Breugel, G. van, D. Fouarge, A. de Grip, B. Kriechel en J. van Thor (2011) *Arbeidsmarktmonitor Metalektro*, editie 2011. *ROA-Rapport*, 2011(4).

Toerisme

Het **Centraal Bureau voor de Statistiek** beschrijft het gebruik van logiesaccommodaties in Nederland gedurende het jaar 2010. Ten opzichte van 2009 was er sprake van een voortzetting van het herstel van het meerdaagse toerisme. Het aantal gasten nam met 3,6 procent toe tot 30 miljoen. Het aantal overnachtingen steeg met 0,4 procent naar 84,9 miljoen. Nederlanders

bleven meer maar korter in eigen land. Het aantal Nederlandse gasten nam met 0,5 procent toe tot 19,1 miljoen, het aantal overnachtingen nam echter met 2,4 procent af tot 58,1 miljoen. Het aantal buitenlandse gasten nam met 7,7 procent toe tot 10,9 miljoen en hun overnachtingen met 7,1 procent tot 26,8 miljoen.

CBS (2011) *Toerisme in Nederland in 2010*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Luchtvaart

Alderighi *et al.* onderzoeken namens het **Tinbergen Instituut** hoe prijszetting tot stand komt in het zogenaamde fullservice-segment van de luchtvaartmarkt binnen Europa. In het door de onderzoekers opgezette model leidt de concurrentie tussen fullservice-luchtvaartmaatschappijen tot een afname van het verschil in prijs tussen het business- en het economy-ticket. De aanwezigheid van *low cost carriers* in de markt zorgt juist voor een toename van dit prijsverschil. De aanwezigheid van *low cost carriers* dwingt de fullservicemaatschappijen om de prijzen van kaartjes in het consumentensegment te verlagen en uiteindelijk om die in het zakelijke segment te verhogen.

Alderighi, M., A. Cento, P. Nijkamp en P. Rietveld (2011) *Second-degree price discrimination and inter-group effects in airline routes between European cities*. *Tinbergen Institute Discussion Papers*, 118.

Gezondheidszorg

Strittmatter en Sunde onderzoeken namens **IZA** de effecten van het invoeren van publieke gezondheidszorg op economische ontwikkeling. De onderzoekers hebben hiervoor de introductie van publieke gezondheidszorg in verschillende landen vergeleken. De introductie van publieke gezondheidszorg blijkt een direct effect te hebben op de kindersterfte en het algemene sterftecijfer, zijnde het aantal sterfgevallen per 1000 inwoners. Via de daling van sterftecijfers heeft de invoering van publieke gezondheidszorg volgens de analyse van de onderzoekers een positief effect op het inkomen per hoofd van de bevolking en op de omvang van de totale bevolking.

Strittmatter, A. en U. Sunde (2011) *Health and economic development: evidence from the introduction of public health care*. *IZA Discussion Papers*, 5901.

Scholing

Dobbie en Fryer onderzoeken namens het **National Bureau of Economic Research** de effecten van het volgen van onderwijs op een prestigieuze *Exam School* op latere academische prestaties. De Amerikaanse *Exam School* is een vorm van basisonderwijs waarbij leerlingen geselecteerd worden op basis van scores voor toelatingstesten en hun gemiddelde cijfer op hun vorige school. De onderzoekers tonen aan dat leerlingen van een dergelijke school een zwaarder vakkenpakket kiezen op de middelbare school en vaker een hoger middelbareschooldiploma halen dan leerlingen van een gewone basisschool. Tegen de verwachtingen in blijkt het volgen van dergelijk onderwijs echter geen effect te hebben op de gemiddelde SAT-score (vergelijkbaar met onze Citotoets), op inschrijving aan een universiteit of op het percentage leerlingen dat afstudeert aan een universiteit.

Dobbie, W. en R.G. Fryer Jr. (2011) *Exam high schools and academic achievement: evidence from New York City*. *NBER Working Paper Series*, 17286.

SINDS 1916

Bereikbaar

Wortelboer-van Donselaar *et al.* onderzoeken namens het **Kennisinstituut Mobiliteitsbeleid** de mogelijkheden om een indicator op te stellen voor de landzijdige bereikbaarheid van de mainports Schiphol en Rotterdam. Deze bereikbaarheid kan goed worden weergegeven door gebruik te maken van de gegeneraliseerde transportkosten. Bij deze methode worden alle bedrijfseconomische kosten, waaronder ook de reistijd, betrouwbaarheid en het comfort, uitgedrukt in geld. De onderzoekers maken vervolgens onderscheid tussen de bereikbaarheid in absolute zin, in relatieve zin ten opzichte van tijd, en in relatieve zin ten opzichte van de concurrentie. De door de onderzoekers ontwikkelde meting van bereikbaarheid kan bijdragen aan de ontwikkeling van beleid rondom de mainports.

Wortelboer-van Donselaar, P., H. Gordijn, J. Francke en J. Visser (2011) *Indicatoren landzijdige bereikbaarheid mainports*. Den Haag: Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid.

Productiviteit

Chang en Van Marrewijk onderzoeken namens het **Tjalling C. Koopmans Instituut** de productiviteit van bedrijven in vijftien Latijns-Amerikaanse landen. De onderzoekers onderscheiden vier typen bedrijven naar eigenaarkarakteristieken en het al dan niet exporteren van producten. De onderzoekers concluderen onder meer dat er geen causaal verband is tussen de productiviteit van een bedrijf en het al dan niet exporteren van goederen. Tegen de gangbare theorie in blijken het dus niet per se de meest productieve bedrijven te zijn die hun producten exporteren. Tevens blijkt dat de bedrijven die in buitenlands eigendom zijn structureel productiever zijn dan bedrijven in eigendom van de autochtone bevolking. Dit effect is het grootst in de dienstensector.

Chang, H. en C. van Marrewijk (2011) *Firm heterogeneity and development: evidence from Latin American countries*. Tjalling C. Koopmans Institute Discussion Paper Series, 11(14).

Kartel

Bos en Wandschneider onderzoeken namens **METEOR** wat het effect is van het buitensluiten van de leider(s) van een kartel op de gemaakte prijsafspraken. De onderzoekers concluderen dat er vaak meer dan één leider in een kartel is, de rol die de leider in een kartel vervult per kartel zeer verschillend is en de leiders meestal de grootste spelers binnen het kartel zijn. Het buitensluiten van de leiders leidt volgens de onderzoekers tot hogere prijsafspraken indien het gezamenlijke winstmaximum niet houdbaar is onder een niet-discriminatoire clementieregeling, mededingingsboetes niet-lineair afhankelijk zijn van individuele kartelwinsten en er voldoende verschillen zijn in grootte van de kartelleden.

Bos, I. en F. Wandschneider (2011) *Cartel ringleaders and the corporate leniency program*. METEOR Research Memorandum, 11(038).

Chinees

Gijsberts *et al.* rapporteren namens het **Sociaal Cultureel Planbureau** over de positie van Chinese Nederlanders op onder meer de vlakken onderwijs, taal, werk en wonen. Er wonen in Nederland ongeveer 110.000 Chinezen. Vooral in de laatste tien jaar is de Chinese bevolkingsgroep sterk in omvang toegenomen door de komst van studie- en kennismigranten. Deze laatste groep is relatief jong en vaker alleenstaand, vrouw en hoogopgeleid. Bijna dertig procent van de groep Chinezen die sinds 2000 voor studie naar Nederland is gekomen, studeert inmiddels niet meer en is in Nederland aan het werk. Twee derde van de Chinese leerlingen volgt havo/vwo tegenover circa de helft van de autochtone leerlingen.

Gijsberts, M., W. Huijnk en R. Vogels (red.) (2011) *Chinese Nederlanders: van horeca naar hogeschool*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.

Italië

Mussida en Picchio onderzoeken namens **CentER** de trend in loonongelijkheid tussen mannen en vrouwen in Italië in de periode van 1995 tot en met 2005. In deze periode zorgden arbeidsmarkthervormingen voor een splitsing in enerzijds zeer goed beschermde, onder vakbonden verenigde beroepen waar vooral de mannen in werkten en anderzijds flexibele beroepen met veel minder bescherming waar vooral vrouwen in zijn gaan werken. De onderzoekers concluderen dat de loonongelijkheid is afgenomen als gevolg van de toegenomen participatie- en kwalificatiegraad van vrouwen. Dit effect werd echter overschaduw door de lagere beloningen in flexibele contracten in Italië in de onderzochte periode. Per saldo is de loonongelijkheid dus toegenomen.

Mussida, C. en M. Picchio (2011) *The trend over time of the gender wage gap in Italy*. CentER Discussion Papers, 2011(093).

WAO

Van Sonsbeek en Gradus onderzoeken namens het **Tinbergen Instituut** welke beleidsmaatregelen hebben bijgedragen aan de reductie van de instroom in de WAO in de periode 1999 - 2010. In deze periode nam het aantal mensen dat instroomde in de WAO met 63 procent af. De sinds 1998 ingevoerde premiedifferentiatie voor werkgevers heeft geleid tot een daling van de instroom van 13 procent. De introductie van de wet Verbetering Poortwachter in 2002 heeft voor een verlaging van de instroom in de WAO met 25 procent gezorgd. Striktere toelatingseisen zorgde voor een verlaging van de instroom met 4 procent.

Sonsbeek, J.-M. van en R. Gradus (2011) *Estimating the effects of recent disability reforms in The Netherlands*. Tinbergen Discussion Papers, 121.